WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 6 października 2009 r.*

W sprawie C-123/08

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 35 UE i 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Rechtbank Amsterdam (Niderlandy) postanowieniem z dnia 28 grudnia 2007 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 21 marca 2008 r., w postępowaniu dotyczącym wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanemu przeciwko:

Dominicowi Wolzenburgowi,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, P. Jann, C.W.A. Timmermans, K. Lenaerts i M. Ilešič, prezesi izb, A. Tizzano, A. Borg Barthet, J. Malenovský, J. Klučka, U. Lõhmus i L. Bay Larsen (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

* Język postępowania: niderlandzki.

zważywszy na wniosek sądu krajowego z dnia 17 marca 2008 r., który wpłynął do Trybunału w dniu 21 marca 2008 r., o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym na podstawie art. 104b regulaminu,

zważywszy na postanowienie trzeciej izby Trybunału z dnia 2 kwietnia 2008 r. o niezastosowaniu do odesłania prejudycjalnego trybu pilnego,

uwzględniając procedurę pisemną przeprowadzoną na podstawie art. 104b § 2 akapit piąty regulaminu Trybunału i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 17 lutego 2009 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu D. Wolzenburga przez D. Wiersuma oraz J. van der Puttego, advocaten,

— w imieniu rządu niderlandzkiego przez C. Wissels oraz M. Noort, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu duńskiego przez C. Pilgaarda Zinglersena, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu niemieckiego przez M. Lummę oraz J. Kemper, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a oraz J.C. Niolleta, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu austriackiego przez E. Riedla oraz T. Fülöp, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu polskiego przez M. Dowgielewicza, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez S. Grünheid oraz R. Troostersa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 24 marca 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 pkt 6 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. L 190, s. 1) oraz art. 12 WE.

2 Wniosek, o którym mowa, został przedłożony w ramach postępowania w sprawie wykonania przez Internationale Rechtshulpkamer du Rechtbank Amsterdam (izbę współpracy międzynarodowej sądu okręgowego w Amsterdamie, zwaną dalej „niderlandzkim organem sądowym wykonującym nakaz") europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 13 lipca 2006 r. przez Staatsanwaltschaft Aachen (prokuraturę w Akwizgranie, zwaną dalej „niemieckim organem sądowym wydającym nakaz") przeciwko D. Wolzenburgowi, obywatelowi niemieckiemu.

Ramy prawne

Tytuł VI traktatu UE

3 Z informacji dotyczącej daty wejścia w życie traktatu z Amsterdamu opublikowanej w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* w dniu 1 maja 1999 r. (Dz.U. L 114, s. 56) wynika, że Królestwo Niderlandów złożyło oświadczenie w trybie art. 35 ust. 2 UE, mocą którego uznało właściwość Trybunału Sprawiedliwości do orzekania na warunkach określonych w art. 35 ust. 3 lit. b) UE.

Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW

4 Zgodnie z motywem 5 decyzji ramowej 2002/584:

„Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi […]. Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca w zakresie wolności,

bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne".

5 Motyw 7 wspomnianej decyzji ramowej uściśla:

„Jako że cel, jakim jest zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji, zbudowany na fundamencie europejskiej Konwencji o ekstradycji z dnia 13 grudnia 1957 r., nie może zostać w sposób wystarczający osiągnięty przez działające jednostronnie państwa członkowskie, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Rada może przyjąć odpowiednie środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską […]".

6 Motyw 8 tejże decyzji ramowej stanowi:

„Decyzje w sprawie wykonywania europejskiego nakazu aresztowania należy poddawać należytym kontrolom, co oznacza, że organ sądowy państwa członkowskiego, na terytorium którego osoba, której wniosek dotyczy, została aresztowana, zobowiązany jest do podjęcia decyzji w sprawie przekazania tej osoby".

7 Artykuł 1 ust. 1 i 2 decyzji ramowej 2002/584 definiuje europejski nakaz aresztowania i zobowiązanie do jego wykonania w sposób następujący:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie

osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [związanego z pozbawieniem wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej".

8 Artykuł 2 ust. 1 wspomnianej decyzji ramowej stanowi, że europejski nakaz aresztowania może zostać wydany w przypadku zapadnięcia wyroku skazującego na karę o wymiarze co najmniej czterech miesięcy.

9 Artykuł 3 tejże decyzji ramowej wymienia trzy „[powody] obligatoryjnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania".

10 Artykuł 4 decyzji ramowej 2002/584, zatytułowany „Fakultatywna odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania", wymienia w siedmiu punktach powody takiej odmowy. Punkt 6 stanowi:

„Wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania:

[…]

6) jeśli europejski nakaz aresztowania został wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego [związanego z pozbawieniem wolności], a osoba, której dotyczy wniosek, jest obywatelem wykonującego nakaz państwa członkowskiego lub w tym państwie stale przebywa [a osoba, której dotyczy wniosek, przebywa w państwie członkowskim wykonującym nakaz, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania], a państwo to zobowiązuje się wykonać karę pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający zgodnie z jego prawem krajowym".

11 Artykuł 5 wspomnianej decyzji ramowej, zatytułowany „Gwarancje ze strony wydającego nakaz państwa członkowskiego udzielane w szczególnych przypadkach", brzmi następująco:

„Wykonanie europejskiego nakazu aresztowania przez wykonujący nakaz organ sądowy może, z mocy prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, podlegać następującym warunkom:

[…]

3) w przypadku gdy osoba, której dotyczy europejski nakaz aresztowania do celów ścigania, jest uznawana za obywatela lub osobę stale przebywającą [mającą miejsce zamieszkania] w wykonującym nakaz państwie członkowskim, przekazanie następuje, pod warunkiem że [przekazanie może podlegać warunkowi stanowiącemu, że] osoba ta po rozprawie zostaje przekazana do wykonującego nakaz państwa członkowskiego w celu odbycia tam kary pozbawienia wolności lub wykonania środka zabezpieczającego [związanego z pozbawieniem wolności], orzeczonych w wydającym nakaz państwie członkowskim".

12 Artykuł 11 tejże decyzji ramowej, zatytułowany „Prawa osoby, której dotyczy wniosek", stanowi w ust. 1:

„W momencie aresztowania osoby, której dotyczy wniosek, wykonujący nakaz właściwy organ sądowy, zgodnie z prawem krajowym, powiadamia tę osobę o europejskim nakazie aresztowania i jego treści, a także o możliwości wyrażenia przez tę osobę zgody na jej przekazanie wydającemu nakaz organowi sądowemu".

Decyzja ramowa 2008/909/WSiSW

13 Decyzja ramowa Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności — w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej (Dz.U. L 327, s. 27), która stosuje się odpowiednio również do wykonywania kar w przypadkach objętych art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584, ma być na mocy art. 29 wprowadzona w życie przez państwa członkowskie przed dniem 5 grudnia 2011 r.

14 Artykuł 3 ust. 1 decyzji ramowej 2008/909 uściśla, że jej celem jest określenie zasad, zgodnie z którymi państwo członkowskie, aby ułatwić resocjalizację osoby skazanej, uznaje wyrok i wykonuje karę.

15 Artykuł 4 ust. 7 lit. a) wspomnianej decyzji ramowej zawiera przepis uznaniowy pozwalający właściwemu organowi państwa członkowskiego na przekazanie wyroku do wykonującego państwa członkowskiego, jeżeli osoba skazana mieszka tam i legalnie przebywa w sposób ciągły od co najmniej 5 lat.

Dyrektywa 2004/38/WE

16 Motyw 17 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158, s. 77, i sprostowania Dz.U. 2004, L 229, s. 35, Dz.U. 2005, L 197, s. 34 i Dz.U. 2007, L 204, s. 28) stanowi:

„Korzystanie ze stałego pobytu przez obywateli Unii, którzy zdecydowali się osiedlić na stałe w przyjmującym państwie członkowskim, wzmocniłoby poczucie obywatelstwa Unii i stanowi kluczowy element promowania spójności społecznej, która jest jednym z podstawowych celów Unii. Prawo stałego pobytu powinno zatem zostać ustanowione dla wszystkich obywateli Unii i członków ich rodziny, którzy zgodnie z warunkami ustanowionymi w niniejszej dyrektywie zamieszkiwali w przyjmującym państwie nieprzerwanie przez okres pięciu lat, o ile nie zastosowano wobec nich środka wydalenia”.

17 Artykuł 16 ust. 1 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„Obywatele Unii, którzy legalnie zamieszkują w przyjmującym państwie członkowskim przez nieprzerwany okres pięciu lat, mają prawo stałego pobytu w tym państwie […]”.

18 Zgodnie z art. 19 ust. 1 tejże dyrektywy:

„Na podstawie wniosku państwa członkowskie wydają obywatelom Unii uprawnionym do stałego pobytu, po zweryfikowaniu długości ich pobytu, dokument poświadczający stały pobyt".

Prawo krajowe

19 Artykuł 6 Overleveringswet (ustawy o przekazywaniu osób) z dnia 29 kwietnia 2004 r. (*Staatsblad* 2004, nr 195, zwanej dalej „OLW") transponuje art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej 2002/584 do niderlandzkiego porządku prawnego.

20 Artykuł 6 ust. 1–3 OLW dotyczy obywateli niderlandzkich. Podczas gdy art. 6 ust. 1 transponuje art. 5 pkt 3 wspomnianej decyzji ramowej, art. 6 ust. 2 i 3 transponuje art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej. Zgodnie z tymi dwoma ustępami:

„2. Nie zezwala się na przekazanie obywatela Niderlandów, jeżeli przekazanie ma nastąpić w celu odbycia kary pozbawienia wolności, która została wymierzona prawomocnym wyrokiem.

3. W przypadku odmowy przekazania opartej wyłącznie na przepisie ust. 2, prokurator zawiadamia organ sądowy wydający nakaz, że jest gotów wykonać wyrok zgodnie

z procedurą przewidzianą w art. 11 konwencji z dnia 21 marca 1983 r. o przekazywaniu osób skazanych lub na podstawie innej mającej zastosowanie konwencji".

21 Artykuł 6 ust. 5 OLW, który dotyczy osób niebędących obywatelami niderlandzkimi bez względu na to, czy są obywatelami państwa członkowskiego, czy państwa trzeciego, stanowi:

„Ustępy 1–4 stosuje się również wobec cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt na czas nieokreślony, jeżeli może być on ścigany na terenie Niderlandów za czyny, które stanowią podstawę wydania europejskiego nakazu aresztowania, o ile oczekiwać można, że nie straci on prawa pobytu na terenie Niderlandów wskutek kary lub środka, które miałyby być wymierzone po przekazaniu".

22 Z art. 8 lit. e) Vreemdelingenwet (ustawy o cudzoziemcach) z dnia 23 listopada 2000 r. (*Staatsblad* 2000, nr 495, zwanej dalej „Vw") wynika, że cudzoziemiec przebywa w Niderlandach zgodnie z prawem jako obywatel wspólnotowy tylko wtedy, gdy pobyt jego ma podstawę w przepisie ustanowionym w oparciu o traktat WE lub porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 2 maja 1992 r. (Dz.U. 1994, L 1, s. 3).

23 Artykuł 9 ust. 2 Vw przewiduje, że gdy cudzoziemiec przebywa zgodnie z prawem na podstawie art. 8 lit. e) Vw i jest obywatelem wspólnotowym, niderlandzki minister sprawiedliwości wydaje mu dokument poświadczający zgodność z prawem tego pobytu, jeśli uzyskał on prawo stałego pobytu w rozumieniu art. 16 dyrektywy 2004/38.

24 Z art. 20 ust. 1 Vw zatytułowanego „Zezwolenie na pobyt na czas nieokreślony" wynika, że niderlandzki minister sprawiedliwości jest organem właściwym w zakresie udzielania zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony.

25 Artykuł 21 ust. 1 lit. a) Vw przewiduje, że wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony w rozumieniu art. 20 tej ustawy może być rozpatrzony odmownie wyłącznie, jeśli cudzoziemiec nie zamieszkiwał legalnie przez okres pięciu lat w sposób nieprzerwany w rozumieniu art. 8 tejże ustawy bezpośrednio przed złożeniem wniosku.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

26 Wyrokami wydanymi w 2002 r. dwa sądy niemieckie orzekły wobec D. Wolzenburga dwie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania za popełnienie w 2001 r. kilku przestępstw, w szczególności za wwóz na terytorium Niemiec marihuany.

27 Na mocy postanowienia w sprawie kary łącznej (Gesamtstrafenbeschluss) wydanego w dniu 27 marca 2003 r. Amtsgericht Aachen (Niemcy) przekształcił powyższe kary w jedną karę jednego roku i dziewięciu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

28 D. Wolzenburg przybył do Niderlandów na początku czerwca 2005 r. Mieszka tam w mieszkaniu znajdującym się w Venlo na mocy umowy najmu zawartej w swoim imieniu i w imieniu swojej żony.

29 Na mocy postanowienia wydanego w dniu 5 lipca 2005 r. Amtsgericht Plettenberg (Niemcy) uchylił warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej wymierzonej w 2003 r. z tego powodu, że D. Wolzenburg naruszył nałożone warunki korzystania z takiego zawieszenia.

30 W dniu 13 lipca 2006 r. niemiecki organ sądowy wydający nakaz wydał przeciwko D. Wolzenburgowi europejski nakaz aresztowania.

31 W dniu 17 lipca 2006 r. wspomniany organ dokonał wpisu D. Wolzenburga w systemie informacyjnym Schengen (SIS) w celu wykonania kary pozbawienia wolności, która stała się prawomocna.

32 W dniu 1 sierpnia 2006 r. D. Wolzenburg został zatrzymany i tymczasowo aresztowany w Niderlandach na podstawie tego wpisu.

33 W dniu 3 sierpnia 2006 r. niemiecki organ sądowy wydający nakaz przesłał niderlandzkiemu organowi wykonującemu nakaz europejski nakaz aresztowania wydany w dniu 13 lipca 2006 r., zwracając się o przekazanie D. Wolzenburga w celu wykonania orzeczonej wobec niego kary roku i dziewięciu miesięcy pozbawienia wolności.

34 W dniu 20 września 2006 r. D. Wolzenburg zgłosił się do niderlandzkiego urzędu ds. imigracji i naturalizacji, aby zarejestrować się jako obywatel Unii w Niderlandach.

35 Przed rozpoczęciem we wrześniu 2008 r. programu kształcenia D. Wolzenburg wykonywał pracę najemną w Niderlandach, począwszy od ostatniego kwartału 2005 r.

36 Z akt sprawy przedstawionych Trybunałowi wynika, że D. Wolzenburg nie wyraził zgody na przekazanie go przez niderlandzki organ sądowy wykonujący nakaz niemieckiemu organowi sądowemu wydającemu nakaz według uproszczonej procedury przewidzianej w OLW.

37 Sąd krajowy wskazuje, że czyny, które stanowią podstawę wydania europejskiego nakazu aresztowania przeciwko D. Wolzenburgowi, są karalne według prawa niderlandzkiego, a D. Wolzenburg nie mógłby utracić prawa pobytu w Niderlandach z powodu przestępstw, za które został skazany w Niemczech.

38 Sąd ten zauważa również, że D. Wolzenburg nie spełnia przesłanek wymaganych do uzyskania zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony na terytorium niderlandzkim ze względu na to, że nie zamieszkiwał nieprzerwanie przez okres pięciu lat w Niderlandach, ale że obywatele Unii zamieszkujący legalnie w innym państwie członkowskim na mocy prawa wspólnotowego nie zawsze zwracają się o takie zezwolenie.

39 W tych okolicznościach Rechtbank Amsterdam postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy do osób, które przebywają lub mają swoje miejsce zamieszkania w państwie członkowskim wykonania nakazu w rozumieniu art. 4 pkt 6 decyzji ramowej [2002/584], należy zaliczyć osoby, które nie posiadają obywatelstwa państwa członkowskiego wykonania nakazu, lecz mają obywatelstwo innego państwa członkowskiego i na podstawie art. 18 ust. 1 WE przebywają legalnie w państwie członkowskim wykonania nakazu — niezależnie od okresu tego legalnego pobytu?

2 a) W przypadku udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze: czy pojęcia wymienione w pytaniu pierwszym należy interpretować w ten sposób, że odnoszą się one do osób, które nie posiadają obywatelstwa państwa członkowskiego wykonania nakazu, lecz mają obywatelstwo innego państwa

członkowskiego, i które przed ich aresztowaniem na podstawie europejskiego nakazu aresztowania przebywały legalnie zgodnie z art. 18 ust. 1 WE co najmniej przez określony czas w państwie członkowskim wykonania nakazu?

b) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie 2a): jakie wymogi mogą być stawiane wobec okresu legalnego pobytu?

3) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie 2a): czy państwo członkowskie wykonania nakazu może — poza wymogiem odnoszącym się do okresu legalnego pobytu — stawiać dodatkowe wymogi administracyjne, takie jak posiadanie zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony?

4) Czy środek krajowy określający przesłanki, w których organ sądowy państwa członkowskiego wykonania nakazu może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania mającego na celu wykonanie kary pozbawienia wolności, jest objęty (przedmiotowym) zakresem stosowania traktatu WE?

5) Zważywszy

— że art. 6 ust. 2 i 5 OLW zawiera uregulowanie, które stawia na równi z obywatelami niderlandzkimi osoby, które nie posiadają obywatelstwa niderlandzkiego, lecz które mają zezwolenie na pobyt na terytorium niderlandzkim na czas nieokreślony,

oraz

— że w przypadku tej grupy osób uregulowanie to prowadzi do tego, iż należy odmówić przekazania, gdy europejski nakaz aresztowania dotyczy wykonania nieodwołalnej kary pozbawienia wolności,

przepisy art. 6 ust. 2 i 5 OLW skutkują dyskryminacją zakazaną przez art. 12 WE, gdyż wspomniane postawienie na równi nie obowiązuje w odniesieniu do obywateli innych państw członkowskich, którym przysługuje prawo pobytu na podstawie art. 18 ust. 1 WE, którzy nie utracą tego prawa pobytu na skutek nałożonej na nich nieodwołalnej kary pozbawienia wolności, ale którzy nie dysponują niderlandzkim zezwoleniem na pobyt na czas nieokreślony?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

40 Na wstępie należy po pierwsze przypomnieć, co wynika także z pkt 3 niniejszego wyroku, że w niniejszej sprawie Trybunał jest właściwy do orzekania w przedmiocie wykładni decyzji ramowej 2002/584 na podstawie art. 35 UE.

41 Po drugie należy uściślić, że zgodnie z art. 32 wspomnianej decyzji ramowej stosuje się ona do wniosków dotyczących czynów, które, jak w sprawie przed sądem krajowym, zostały popełnione przed dniem 1 stycznia 2004 r., pod warunkiem że wykonujące nakaz państwo członkowskie nie złożyło oświadczenia, iż będzie postępowało

z wnioskami zgodnie z systemem ekstradycyjnym mającym zastosowanie przed tą datą. Bezsporne jest, że Królestwo Niderlandów nie złożyło takiego oświadczenia.

W przedmiocie pytania czwartego

42 Przedkładając pytanie czwarte, które należy rozpatrzyć w pierwszej kolejności, sąd krajowy w istocie dąży do ustalenia, czy obywatel państwa członkowskiego, który legalnie przebywa w innym państwie członkowskim, ma prawo powołać się na art. 12 akapit pierwszy WE przeciwko przepisom krajowym, takim jak OLW, ustalającym przesłanki, na podstawie których właściwy organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności.

43 W tym względzie należy stwierdzić, że o ile art. 12 akapit pierwszy WE zabrania — w zakresie stosowania traktatu WE i bez uszczerbku dla zawartych w nim przepisów szczególnych — stosowania jakiejkolwiek dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, decyzja ramowa 2002/584 została przyjęta na podstawie traktatu UE, a nie na podstawie traktatu WE.

44 Jednakże z powyższego stwierdzenia nie można wywodzić, że przepisy krajowe przyjęte przez państwo członkowskie w celu transponowania aktu przyjętego na mocy traktatu UE nie są objęte kontrolą legalności w odniesieniu do prawa wspólnotowego.

45 Państwa członkowskie nie mogą bowiem w ramach wdrażania decyzji ramowej naruszać prawa wspólnotowego, w szczególności postanowień traktatu WE dotyczących przyznanej wszystkim obywatelom Unii swobody przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich.

46 W tym konkretnym przypadku należy stwierdzić, że sytuacja osoby takiej jak D. Wolzenburg wchodzi w zakres prawa obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, a tym samym wchodzi w zakres stosowania traktatu WE. Osiedlając się w Niderlandach, zainteresowany skorzystał z prawa przyznanego przez art. 18 ust. 1 WE każdemu obywatelowi Unii do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państwa członkowskiego innego aniżeli to, którego jest obywatelem.

47 Z tego względu na pytanie czwarte należy odpowiedzieć, że obywatel państwa członkowskiego, który legalnie przebywa w innym państwie członkowskim, ma prawo powołać się na art. 12 akapit pierwszy WE przeciwko przepisom krajowym, takim jak OLW, ustalającym przesłanki, na podstawie których właściwy organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności.

W przedmiocie pytania trzeciego

48 Przedkładając pytanie trzecie, które należy rozpatrzyć w drugiej kolejności, sąd krajowy w istocie dąży do ustalenia, czy art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że wykonujące nakaz państwo członkowskie może — poza wymogiem odnoszącym się do okresu pobytu w tym państwie członkowskim — uzależniać zastosowanie powodu fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, o którym mowa w tym przepisie, od dodatkowych wymogów administracyjnych, takich jak posiadanie zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony.

49 W tym względzie art. 16 ust. 1 dyrektywy 2004/38 wyraźnie przewiduje, że obywatel Unii, który legalnie zamieszkuje w przyjmującym państwie członkowskim przez nieprzerwany okres pięciu lat, ma prawo stałego pobytu w tym państwie.

50 Artykuł 19 wspomnianej dyrektywy nie wymaga, aby obywatele Unii, którzy uzyskali prawo stałego pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego na mocy art. 16 tejże dyrektywy, posiadali zezwolenie na pobyt na czas nieokreślony.

51 Wspomniane przepisy przewidują w odniesieniu do obywateli Unii, którzy legalnie zamieszkiwali w innym państwie członkowskim przez nieprzerwany okres pięciu lat, tylko wydanie na ich wniosek dokumentu poświadczającego ich stały pobyt, nie wprowadzając wymogu dokonania takiej formalności. Taki dokument ma wyłącznie charakter deklaratoryjny i dowodowy, ale nie może mieć charakteru konstytutywnego (zob. podobnie wyrok z dnia 12 maja 1998 r. w sprawie C-85/96 Martínez Sala, Rec. s. I-2691, pkt 53).

52 Wynika z tego, że dodatkowy wymóg administracyjny, taki jak zezwolenie na pobyt na czas nieokreślony w rozumieniu art. 21 Vw, nie może, gdy chodzi o obywatela Unii, stanowić wstępnej przesłanki zastosowania powodu fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania ujętego w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584.

53 Z tego względu należy odpowiedzieć na pytanie trzecie, iż art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że gdy chodzi o obywatela Unii, wykonujące nakaz państwo członkowskie nie może — poza wymogiem odnoszącym się do okresu pobytu w tym państwie — uzależniać zastosowania powodu fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, o którym mowa w tym przepisie, od dodatkowych wymogów administracyjnych, takich jak posiadanie zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony.

W przedmiocie pytania piątego

54 W świetle odpowiedzi udzielonej na pytanie trzecie należy uznać, że sąd krajowy dąży do ustalenia, czy art. 12 akapit pierwszy WE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom wykonującego nakaz państwa członkowskiego, które transponując art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 wymagają, by właściwy organ sądowy tego państwa odmówił wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko jego obywatelowi, jeżeli taka odmowa, gdy chodzi o obywatela innego państwa członkowskiego mającego prawo pobytu na podstawie art. 18 ust. 1 WE, jest uzależniona od przesłanki legalnego zamieszkiwania przez osobę, której dotyczy wniosek, przez nieprzerwany okres pięciu lat we wspomnianym wykonującym nakaz państwie członkowskim.

55 W celu odpowiedzi na to pytanie, należy na wstępie poczynić pewne uwagi dotyczące systemu przekazywania wprowadzonego decyzją ramową 2002/584, a w szczególności art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej.

56 W szczególności z art. 1 ust. 1 i 2 wspomnianej decyzji ramowej, a także jej motywów 5 i 7 wynika, że jej celem jest zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji między państwami członkowskimi systemem przekazywania między organami sądowymi osób skazanych bądź podejrzanych w celu wykonania wyroku lub ścigania, przy czym ten drugi system jest oparty na zasadzie wzajemnego uznawania (zob. wyrok z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie C-66/08 Kozłowski, Zb.Orz. s. I-6041, pkt 31).

57 Zasada wzajemnego uznawania, która leży u podstaw systematyki decyzji ramowej 2002/584, implikuje zgodnie z art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej, że państwa członkowskie są zasadniczo zobowiązane do uwzględnienia europejskiego nakazu aresztowania. W istocie oprócz przypadków obligatoryjnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania przewidzianych w art. 3 tejże decyzji ramowej państwa członkowskie mogą odmówić wykonania tego nakazu wyłącznie w przypadkach wymienionych w art. 4 tejże decyzji ramowej (zob. wyrok z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie C-388/08 PPU Leymann i Pustovarov, Zb.Orz. s. I-8993, pkt 51).

58 Wynika z tego, że gdy ustawodawca krajowy, korzystając z możliwości określonych w art. 4 wspomnianej decyzji ramowej, decyduje się na ograniczenie sytuacji, w których jego organ sądowy wykonujący nakaz może odmówić przekazania osoby objętej wnioskiem, to wyłącznie wzmacnia system przekazywania wprowadzony przez tę decyzję ramową na rzecz przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

59 Ograniczając sytuacje, w których organ sądowy wykonujący nakaz może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania, taki ustawodawca ułatwia tylko bowiem przekazywanie osób, których dotyczy wniosek, zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania ujętą w art. 1 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584, która stanowi podstawową zasadę wprowadzoną przez tę decyzję.

60 W odniesieniu do tej podstawowej zasady art. 4 wspomnianej decyzji ramowej wymienia powody fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, na podstawie których można uzasadnić, dlaczego w wykonującym nakaz państwie członkowskim właściwy organ odmawia wykonania takiego nakazu.

61 Państwa członkowskie dysponują w ramach transponowania art. 4 decyzji ramowej 2002/584, a w szczególności art. 4 pkt 6, do którego odnosi się postanowienie odsyłające, w sposób nieunikniony pewnym zakresem uznania.

62 W tym względzie należy podkreślić, że o ile powód fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, o którym mowa w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584, ma — tak jak art. 5 pkt 3 tej decyzji ramowej — przede wszystkim na celu umożliwienie przypisania szczególnej wagi zwiększeniu szans ponownej integracji społecznej osoby ściganej po wykonaniu kary, na którą była skazana (zob. ww. wyrok w sprawie Kozłowski, pkt 45), taki cel — bez względu na to, jak jest ważny — nie może wykluczać, by państwa członkowskie podczas transponowania tej decyzji ramowej ograniczyły w sposób zgodny z podstawową zasadą wymienioną w art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej sytuacje, w których powinna istnieć możliwość odmowy przekazania osoby objętej zakresem stosowania wspomnianego art. 4 ust. 6.

63 Jeśli chodzi następnie o to, czy przesłanka zamieszkiwania przez nieprzerwany okres pięciu lat, taka jak przewidziana w przepisach krajowych rozpatrywanych w postępowaniu przed sądem krajowym, jest sprzeczna z zasadą niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową, należy przypomnieć, że zasada ta wymaga, by porównywalne sytuacje nie były traktowane w sposób odmienny, a sytuacje odmienne nie były traktowane w sposób identyczny, chyba że jest to obiektywnie uzasadnione (zob. w szczególności wyrok z dnia 3 maja 2007 r. w sprawie C-303/05 Advocaten voor de Wereld, Zb.Orz. s. I-3633, pkt 56).

64 Z postanowienia odsyłającego wynika, że dla celów odbycia kary pozbawienia wolności, która została wymierzona prawomocnym wyrokiem, odmawia się przekazania obywateli niderlandzkich organowi sądowemu wydającemu nakaz, podczas gdy w przypadku obywateli państw członkowskich innych niż Królestwa Niderlandów taka odmowa jest uzależniona od przesłanki wymagającej, by obywatele ci zamieszkiwali legalnie przez nieprzerwany okres pięciu lat w Niderlandach. Należy zatem zbadać, czy zróżnicowane traktowanie obywateli innych państw członkowskich jest obiektywnie uzasadnione.

65 W tym względzie rząd niderlandzki zauważa, że stwierdziwszy w praktyce przekazywania osób, które nie są obywatelami Królestwa Niderlandów, dużą pomysłowość w zakresie argumentów podnoszonych przez nich w celu wykazania związku ze społeczeństwem niderlandzkim, ustawodawca krajowy chciał poprzez art. 6 ust. 2 i 5 OLW wyrazić w sposób konkretny za pomocą obiektywnych kryteriów wymóg, zgodnie z którym pobyt takich osób musi mieć charakter ciągły.

66 Według wspomnianego rządu państwo członkowskie ma prawo zagwarantować za pomocą wymogu dotyczącego co najmniej pięcioletniego okresu ciągłego pobytu, aby można było odmawiać wykonania europejskich nakazów aresztowania tylko wtedy, gdy są one wydane przeciwko osobom ściganym mającym rzeczywiste perspektywy na przyszłość w Niderlandach. Ma ono zatem prawo do tego, aby wymagać istnienia rzeczywistej więzi pomiędzy osobą, której dotyczy wniosek, a społeczeństwem, z którym zamierza się ta osoba ponownie zintegrować po odbyciu tam kary.

67 Należy podkreślić, jak już to wskazano w pkt 62 niniejszego wyroku, że powód fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, o którym mowa w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584, ma przede wszystkim na celu umożliwienie przypisania szczególnej wagi zwiększeniu szans ponownej integracji społecznej osoby ściganej po wykonaniu kary, na którą była skazana. Wykonujące nakaz państwo członkowskie ma zatem prawo realizować taki cel tylko wobec osób, które wykazały pewien stopień integracji ze społeczeństwem danego państwa członkowskiego.

68 W niniejszym przypadku jedyna przesłanka przynależności państwowej w przypadku własnych obywateli, z jednej strony, i przesłanka pobytu przez nieprzerwany okres pięciu lat w przypadku obywateli innych państw członkowskich, z drugiej strony, mogą być uważane za umożliwiające zagwarantowanie, by osoba, której dotyczy wniosek, była wystarczająco zintegrowana z wykonującym nakaz państwem członkowskim. Natomiast obywatel wspólnotowy, który nie posiada obywatelstwa wykonującego nakaz państwa członkowskiego i nie przebywał w tym państwie przez określony okres w sposób nieprzerwany, wykazuje ogólnie więcej więzów ze swoim państwem członkowskim pochodzenia niż ze społeczeństwem wykonującego nakaz państwa członkowskiego.

69 Uzasadnienie na gruncie prawa wspólnotowego zróżnicowanego traktowania przewidzianego przez ustawodawstwo niderlandzkie wymaga jeszcze, by było ono proporcjonalne do słusznego celu, do którego zmierza prawo krajowe. Nie może ono wykraczać poza to, co jest konieczne dla realizacji tego celu (zob. w szczególności wyrok z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie C-158/07 Förster, Zb.Orz. s. I-8507, pkt 53).

70 W tym względzie można uważać, że zasada, zgodnie z którą europejski nakaz aresztowania nie jest wykonywany wobec własnego obywatela, nie wydaje się przesadna. Taki obywatel wykazuje bowiem ze swoim państwem członkowskim pochodzenia więź umożliwiającą zagwarantowanie jego reintegracji społecznej po odbyciu tam kary, na którą został skazany. Ponadto przesłanka pobytu przez nieprzerwany okres pięciu lat dla obywateli innych państw członkowskich także nie może zostać uznana za przesadną, biorąc pod uwagę w szczególności wymogi dotyczące spełnienia wymagania w zakresie integracji osób niebędących obywatelami w wykonującym nakaz państwie członkowskim.

71 W tym względzie należy zauważyć, tak jak to czynią rządy niderlandzki i austriacki, że przesłanka pobytu przez nieprzerwany okres pięciu lat, jak to wynika z motywu 17 i art. 16 dyrektywy 2004/38, została wyraźnie ustanowiona jako okres, po upływie którego obywatele Unii nabywają prawo stałego pobytu w przyjmującym państwie członkowskim.

72 Ponadto należy przypomnieć, że chociaż decyzja ramowa 2008/909 nie stosuje się do sprawy przed sądem krajowym, pozwala ona — w kontekście art. 4 ust. 7 lit. a) tej decyzji ramowej — państwom członkowskim jeszcze bardziej ułatwić przekazywanie wyroku, jeżeli osoba skazana mieszka i legalnie przebywa w sposób ciągły od co najmniej pięciu lat w wykonującym nakaz państwie członkowskim i zachowa prawo stałego pobytu.

73 Należy zatem stwierdzić, że przesłanka zamieszkiwania przez nieprzerwany okres pięciu lat — taka, jaką przewidują przepisy krajowe rozpatrywane w postępowaniu przed sądem krajowym — nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia celu polegającego na zapewnieniu pewnego stopnia integracji w wykonującym nakaz państwie członkowskim osób, których dotyczy nakaz, a które są obywatelami innych państw członkowskich.

74 W świetle powyższych rozważań należy odpowiedzieć na pytanie piąte, że art. 12 akapit pierwszy WE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom wykonującego nakaz państwa członkowskiego, na mocy których właściwy organ sądowy tego państwa odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko jego obywatelowi w celu wykonania kary pozbawienia wolności, jeżeli taka odmowa, gdy chodzi o obywatela innego państwa członkowskiego mającego prawo pobytu na podstawie art. 18 ust. 1 WE, jest uzależniona od przesłanki legalnego zamieszkiwania przez osobę, której dotyczy wniosek, przez nieprzerwany okres pięciu lat we wspomnianym wykonującym nakaz państwie członkowskim.

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

75 Przedkładając pytania pierwsze i drugie, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd krajowy w istocie dąży do ustalenia, jaka musi być długość okresu pobytu w wykonującym nakaz państwie członkowskim obywateli innego państwa członkowskiego, których dotyczy europejski nakaz aresztowania, by mogli oni zostać objęci zakresem art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584.

76 Należy przypomnieć, że w razie gdy państwo członkowskie transponowało wspomniany art. 4 pkt 6, jednak bez ustalania szczególnych warunków dotyczących stosowania tego przepisu, do organu sądowego wykonującego nakaz należy przeprowadzenie całościowej oceny mającej na celu w pierwszej kolejności ustalenie, czy danej osoby dotyczy wspomniany przepis. Pojedyncza okoliczność cechująca osobę, której dotyczy wniosek — taka jak długość pobytu tej osoby w danym państwie członkowskim — nie może co do zasady mieć jako jedyna decydującego znaczenia (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Kozłowski, pkt 49).

77 W odniesieniu do sprawy przed sądem krajowym, w której bezsporne jest, że europejski nakaz aresztowania nie zostanie wykonany tylko wtedy, gdy osoba objęta wnioskiem, będąca obywatelem innego państwa członkowskiego, zamieszkiwała od co najmniej pięciu lat w wykonującym nakaz państwie członkowskim, odpowiadanie na wspomniane pytania nie jest już uzasadnione z tego względu, że podstawą wymogu określonego okresu pobytu jest skorzystanie przez dane państwo członkowskie z zakresu uznania przyznanego na mocy art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 i wymóg ten należy uznać za zgodny z art. 12 WE.

78 W tym względzie z odpowiedzi na pytanie piąte wynika, że art. 12 WE nie stoi na przeszkodzie przesłance określonej przez prawo wewnętrzne wykonującego nakaz państwa członkowskiego, na mocy której osoby objęte wnioskiem, będące obywatelami innych państw członkowskich, muszą zamieszkiwać przez okres pięciu lat w tym pierwszym państwie członkowskim, by właściwy organ wykonujący nakaz tego państwa odmówił ich przekazania na podstawie art. 4 pkt 6 wspomnianej decyzji ramowej.

79 W tych okolicznościach dwa pierwsze pytania nie wymagają odpowiedzi.

W przedmiocie kosztów

80 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) **Obywatel państwa członkowskiego, który legalnie przebywa w innym państwie członkowskim, ma prawo powołać się na art. 12 akapit pierwszy WE przeciwko przepisom krajowym, takim jak Overleveringswet (ustawa o przekazywaniu osób) z dnia 29 kwietnia 2004 r., ustalającym przesłanki, na podstawie których właściwy organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności.**

2) **Artykuł 4 pkt 6 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi należy interpretować w ten sposób, że gdy chodzi o obywatela Unii, wykonujące nakaz państwo członkowskie nie może — poza wymogiem odnoszącym się do okresu pobytu w tym państwie — uzależniać zastosowania powodu fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, o którym mowa w tym przepisie, od dodatkowych wymogów administracyjnych, takich jak posiadanie zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony.**

3) Artykuł 12 akapit pierwszy WE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom wykonującego nakaz państwa członkowskiego, na mocy których właściwy organ sądowy tego państwa odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko jego obywatelowi w celu wykonania kary pozbawienia wolności, jeżeli taka odmowa, gdy chodzi o obywatela innego państwa członkowskiego mającego prawo pobytu na podstawie art. 18 ust. 1 WE, jest uzależniona od przesłanki legalnego zamieszkiwania przez osobę, której dotyczy wniosek, przez nieprzerwany okres pięciu lat we wspomnianym wykonującym nakaz państwie członkowskim.

Podpisy